

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 8 november 2019

ONDERWERP

Eerste begrotingswijziging 2020

SAMENVATTING

In dit voorstel zijn de financiële effecten opgenomen van de septembercirculaire 2019, de structurele doorwerking vanuit de najaarsnota 2019 en overige financiële mutaties. Bij het opstellen van de begroting 2020 waren deze financiële effecten nog niet bekend. Daarnaast komt de motie 'parkeer de verhoging' aan bod.

De eerste begrotingswijziging 2020 wordt vastgesteld in de begrotingsraad van november 2019. De wijzigingen op de jaarschijven 2021 t/m 2023 worden in de begrotingsraad van november 2019 ter kennisname aan de raad aangeboden.

In onderstaand overzicht zijn de financiële mutaties weergegeven.

	2020	2021	2022	2023
Saldo meerjarenbegroting 2020-2023	13.000	32.000	14.000	386.000
mutaties eerste begrotingswijziging 2020				
1. Effecten gemeentefonds septembercirculaire 2019	460.000	786.000	785.000	620.000
2. Motie 'parkeer de verhoging'	-100.000	0	0	0
3. Structurele doorwerking mutaties najaarsnota 2019	-28.000	-23.000	-13.000	-13.000
4. Overige financiële mutaties	-99.000	-99.000	-99.000	-99.000
	233.000	664.000	673.000	508.000
Saldo bijgestelde meerjarenbegroting 2020-2023	246.000	696.000	687.000	894.000

BESLUIT B&W

Het college stelt de raad voor:

1. in te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2020;
2. kennis te nemen van de financiële effecten voor de jaren 2021-2023;
3. de eerste begrotingswijziging 2020 te betrekken bij de behandeling van de begroting 2020 in de raad van 8 november 2019;
4. Het besluit voor te leggen aan de commissie Middelen voor advies aan de raad (A-stuk).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 september 2019

besluit:

1. in te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2020;
2. kennis te nemen van de financiële effecten voor de jaren 2021-2023;
3. de eerste begrotingswijziging 2020 te betrekken bij de behandeling van de begroting 2020 in de raad van 8 november 2019;

De raad voornoemd,

de griffier,

de burgemeester,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 8 november 2019

INLEIDING

Bij de vaststelling van de begroting 2020 door het college (17 september 2019) waren de uitkomsten van de septembercirculaire 2019 nog niet beschikbaar. De cijfers zijn geactualiseerd naar aanleiding van de septembercirculaire en op basis van de na de meicirculaire beschikbaar gekomen informatie voor het gemeentefonds (actualisatie maatstaven). Daarnaast komt de motie 'parkeer de verhoging' aan bod. Tot slot is de structurele doorwerking vanuit de najaarsnota 2019 en zijn overige financiële mutaties meegenomen. De financiële effecten daarvan voor 2020 zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2020.

FINANCIËLE EFFECTEN

1. Septemercirculaire 2019

Groei gemeentefonds (accres)

Het gemeentefonds is voor de gemeente Heemstede de belangrijkste inkomstenbron en vertegenwoordigt meer dan de helft van de gemeentelijke inkomsten. De ontwikkeling van het gemeentefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De mutatie van het gemeentefonds als gevolg van stijging of daling van de rijksuitgaven staat bekend als het "accres". Onderstaand een overzicht.

Accresmutaties septemercirculaire 2019	2020	2021	2022	2023
Mutatie accres 2019	-218	-218	-218	-218
Mutatie accres 2020	408	408	408	408
Mutatie accres 2021		205	205	205
Mutatie accres 2022			34	34
Mutatie accres 2023				-63
totaal cumulatief in € mln.	190	395	429	366
Heemstede in €	238.000	483.000	522.000	435.000

Het accres 2019 is met € 218 miljoen afgenomen door onderuitputting van rijksuitgaven onder andere als gevolg van aanpassingen van het investeringsritme infrastructuur en defensie. Dit werkt door in de jaren 2020 t/m 2023. Het accres 2020 is met € 408 miljoen toegenomen als gevolg van de hierboven genoemde kasschuif van investeringen infrastructuur en defensie, pensioen-akkoord, het woningmarktpakket en tot slot de verhoging van de indices voor loon- en prijsstijgingen. Door de doorwerking van het nadeel in 2019 wordt de accresmutatie in 2020 per saldo (- € 218 miljoen + € 408 miljoen =) € 190 miljoen (aandeel Heemstede € 238.000). Wat betreft de meerjarenramingen 2021-2023 zijn alle jaren behalve 2023 positief ten opzichte van de meicirculaire. De cumulatieve verschillen ten opzichte van de meicirculaire 2019 zijn wel in alle jaren positief. Ze worden vooral veroorzaakt door de kasschuif van investeringswerken.

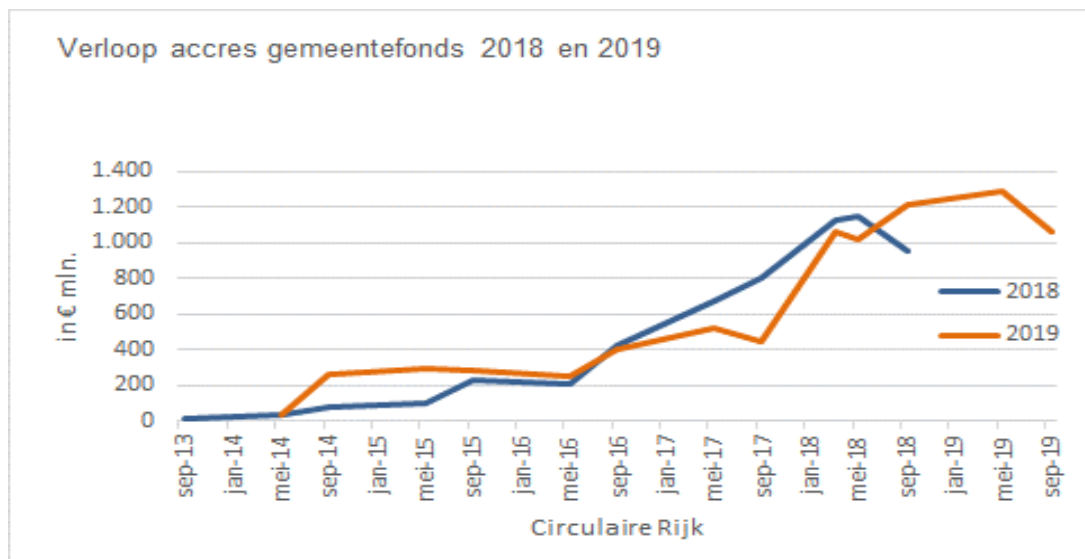
Schommelingen accressen gemeentefonds

De Studiegroep Begrotingsruimte zal de normeringssystematiek (samen de trap op en af) opnieuw evalueren. Hierbij wordt ook gekeken naar de beoogde stabiliteit. Er worden varianten uitgewerkt voor de normering van het gemeentefonds vanaf 2022. In de tussentijd zal het kabinet bezien of het mogelijk en wenselijk is voor de jaren 2020 en 2021 maatregelen te treffen die de schommelingen gedurende een lopend begrotingsjaar kunnen voorkomen of dempen.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 8 november 2019

Om een indruk te geven van het verloop van de accressen 2018 en 2019 is onderstaand een grafiek toegevoegd. Daar zijn goed de neerwaartse bijstellingen te zien van de accressen 2018 en 2019 als gevolg van met name onderuitputting bij het rijk. Beide accressen zijn met 17% verlaagd. Het accres 2018 bij de septembercirculaire 2018 met € 194 miljoen (aandeel Heemstede € 243.000) ten opzichte van de meicirculaire 2018 en het accres 2019 bij deze septembercirculaire 2019 met € 218 miljoen (aandeel Heemstede € 273.000) ten opzichte van de meicirculaire 2019.

Uit het voorgaande kan worden geconcludeerd dat tussen de verschillende gemeentefonds-circulaires sprake is van forse schommelingen. De hiervoor genoemde Studiegroep Begrotingsruimte gaat onderzoeken welke maatregelen getroffen kunnen worden om schommelingen gedurende een lopend begrotingsjaar te voorkomen of te dempen. Hiervoor is aangegeven dat in 2018 en 2019 de accressen tussen de mei- en septembercirculaire van het desbetreffende jaar omlaag gingen met circa € 250.000. Als dat patroon zich herhaald in 2020 dan betekent dat het begrotingsoverschot van € 246.000 geheel verdwijnt. Voorgesteld wordt om, op basis van ervaringen van de afgelopen jaren, bij de beoordeling van het Heemsteeds financieel meerjarenbeeld rekening te houden met de forse schommelingen in de gemeentefondsuitkering.

BTW compensatiefonds (BCF)

Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW Compensatie Fonds (BCF). Om te voorkomen dat er een open eind regeling ontstaat heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht in de declaraties van ± € 3,5 miljard. Blijven de gezamenlijke gemeenten onder het plafond dan wordt het verschil aan het gemeentefonds toegevoegd, wordt het plafond overschreden dan wordt het verschil uit het gemeentefonds genomen. Naar inschatting van het ministerie van Financiën declareren gemeenten in 2019 minder dan het plafond. In deze circulaire wordt een voorschot over 2019 gegeven van € 80 miljoen (Heemstede € 108.000). Dat is een wat hoger bedrag dan de afrekening 2018, die € 39 miljoen bedroeg. Bij de meicirculaire 2020 zal 2019 worden afgerekend.

Voor 2020 verwacht het ministerie een overschot van € 215 miljoen. Deze reeks loopt in de jaren 2021-2023 op tot € 542 miljoen. In de kadernota 2020-2023 (meicirculaire 2019) is voorgesteld om in de Heemsteedse begroting niet meer uit te gaan van een voeding vanuit het BCF.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 8 november 2019

Stelpost loon- en prijsindexering in raming algemene uitkering

Bij de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt rekening gehouden met een stelpost loon- en prijsindexering van € 600.000. Deze stelpost dient als (gedeeltelijke) dekking van loon- en prijsstijgingen in de begroting. Kijkend naar de nominale ontwikkelingen in de septembercirculaire en de doorwerking daarvan naar de budgetten in de begroting wordt voorgesteld om vanaf 2021 jaarlijks rekening te houden met een stelpost loon- en prijsstijging van € 675.000. In de gemeentefondsaccessen wordt ook rekening gehouden met de hiervoor genoemde nominale ontwikkelingen.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, in casu, de daling van de uitkeringsfactor. In de meicirculaire 2019 is aangekondigd dat de basisgegevens van veel maatstaven zullen worden geactualiseerd in deze circulaire, met name in het sociaal domein. De verwachting was dat de aantallen veelal zouden stijgen, wat een daling van de uitkeringsfactor tot gevolg zou hebben. In deze circulaire wordt nu geschreven dat het toch iets anders is gelopen. Actuele cijfers voor de maatstaven klantenpotentieel en loonkostensubsidie zorgen voor een negatief effect op de uitkeringsfactor, de maatstaven bijstandsonvangers en uitkeringsontvangers zorgen voor een positief effect op de uitkeringsfactor. Per saldo is het een stijging van € 65.000 in 2020, oplopend tot € 196.000 in 2024.

Budgettaire neutrale mutaties met een omvang > € 10.000

- Ambulantisering GGZ.
Dat leidt tot een groter beroep op de zorg en begeleiding in het gemeentelijk domein. We praten over een compensatie van € 50 miljoen in 2019 oplopend naar structureel € 95 miljoen vanaf 2022. Hiervan wordt € 12 miljoen in 2019 tot structureel € 22 miljoen verwerkt in de algemene uitkering. De rest, € 38 miljoen in 2019 tot structureel € 73 miljoen, wordt verwerkt in de integratie-uitkering Beschermd Wonen. Voor Heemstede gaat het voor 2019 om € 17.000 oplopend tot structureel € 34.000 vanaf 2022.
- Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wet langdurige zorg (WLZ)
Hulpmiddelen als een rolstoel of scootmobiel worden verstrekt vanuit de WLZ en niet meer via de gemeente. Daarom wordt nu geld overgeheveld van het gemeentefonds naar de WLZ. Uitname algemene uitkering in 2020 bedraagt € 7,5 miljoen oplopend naar structureel € 15 miljoen vanaf 2024. Voor Heemstede gaat het voor 2019 om een uitname van € 11.000 oplopend naar structureel € 23.000 vanaf 2024.
- BBZ-levensvatbaarheidsonderzoeken
Met ingang van 2020 wordt de financieringssystematiek van de BBZ vernieuwd. Onderdeel daarvan is dat de levensvatbaarheidsonderzoeken worden bekostigd niet meer via een specifieke uitkering maar via het gemeentefonds. Het gaat immers om uitvoeringskosten. We praten over afgerond € 10 miljoen (Heemstede € 10.000).

Actualisatie maatstaven gemeentefonds

De algemene uitkering is geactualiseerd met de na de meicirculaire 2019 beschikbaar gekomen informatie inzake maatstaven gemeentefonds. Voor 2020 betekent dit een verhoging van het gemeentefonds van € 196.000 oplopend tot € 218.000 in 2023.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 8 november 2019

2. Motie 'parkeer de verhoging'

In de begroting is aangegeven dat vanwege de beperkte financiële mogelijkheden voor 2020 vooralsnog geen ruimte werd gezien om de motie 'parkeer de verhoging' in financiële zin in de begroting te verwerken. Daarbij is echter expliciet aangegeven dat mocht er financiële ruimte ontstaan bij het verschijnen van de septembercirculaire er prioriteit wordt gegeven aan de uitvoering van deze motie.

Zoals hiervoor is beschreven is er in 2020 financiële ruimte aanwezig om de voorgestelde indexering uit te stellen tot na afronding van de discussie over het parkeerbeleid. In deze 1^e begrotingswijziging 2020 wordt de voorgenomen indexering van € 100.000 voor de jaarschijf 2020 op € 0 gesteld. Voor de jaren daarna is wel rekening gehouden met de indexering van € 100.000.

3. Doorwerking Najaarsnota 2019

De financiële mutaties in de najaarsnota 2019 hebben voor een deel een structureel karakter en daarmee een doorwerking naar volgende jaren, namelijk 2020 € 28.000 nadelig, 2021 € 23.000 nadelig, 2022 € 13.000 nadelig en 2023 € 13.000 nadelig. In de begroting 2020 en volgende jaren is hier nog geen rekening mee gehouden.

4. Overige financiële mutaties

a. Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid

De begroting 2020 van Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid (GBKZ) is aangepast t.o.v. zoals opgenomen in de begroting van de gemeente Heemstede. Het gaat om een positieve bijstelling van in totaal € 26.000 (voordeel).

b. Stelpost pensioenpremie 2020

Het is nog niet bekend wat het ABP gaat doen met de pensioenpremie 2020. Vorig jaar heeft het ABP in juli 2018 een eerste inschatting van de pensioenpremie gegeven zodat daarmee rekening kon worden gehouden bij het maken van de begroting. Het ABP geeft aan dat het dit jaar niet lukt om gemeenten tijdig te informeren over de pensioenpremie van volgend jaar. Op dit moment is een aantal elementen met invloed op de vaststelling van de premie voor 2020 dusdanig onzeker dat wij ze nog geen voorlopige premie voor volgend jaar kunnen vaststellen. Kijkend naar de verdere daling van de rente inzake pensioenen wordt voorgesteld om in de begroting 2020 een structurele stelpost op te nemen van € 125.000 (nadeel) voor het opvangen van een stijging van het werkgeversdeel pensioenpremie (1,4% extra). Grosso modo komt 2/3 deel van de pensioenpremie voor rekening van de werkgever en 1/3 deel voor de werknemer.

5. Financiële effecten meerjarenbegroting 2020-2023

De jaren 2019 t/m 2022 worden positief bijgesteld (2020 € 233.000, 2021 € 664.000, 2022 € 673.000 en 2023 € 508.000). Het saldo van de begroting 2020 komt na de eerste begrotingswijziging 2020 op € 246.000 positief. Het meerjarenbeeld 2021 t/m 2023 bedraagt ná bovengenoemde bijstellingen voor 2021 € 696.000 positief, voor 2022 € 687.000 positief en voor 2023 € 894.000 positief.

BIJLAGEN

1. Septembercirculaire 2019